

NASTAVNI PLAN I PROGRAMI ZA MEDRESE

GEOGRAFIJA

CILJ

Cilj nastavnog predmeta Geografije je da pruži učenicima savremena geografska znanja i doprinese razvoju njihovih sposobnosti za razumijevanje zakonitosti u svijetu geografije.

ZADACI

- da pruži učenicima najnovija znanja iz geografije;
- da učenici steknu savremena znanja o kosmosu, Zemlji kao nebeskom tijelu te njenom položaju u kosmosu i Sunčevom sistemu;
- da učenici shvate zakonomjernosti prirodnog ambijenta u kojem egzistira čovjek i ljudsko društvo;
- da se učenici upoznaju sa pojmom geografske sredine i posljedicama koje proizlaze iz procesa interakcije, djelovanjem čovjeka na prirodu te prirode na čovjeka i ljudsko društvo uopće;
- da kod učenika razvije racionalan odnos prema životnoj sredini sa ciljem njenog očuvanja;
- da učenika upozna sa suvremenim procesima geografske transformacije svijeta;
- da razvije sposobnost uočavanja prostornih zakonitosti regionalnog razvoja u svijetu;
- da razvije kod učenika sposobnost uzročno-posljedične povezanosti prirodno-geografskih i društveno-geografskih procesa na Zemlji;
- da upozna učenike sa uzrocima podjele svijeta na razvijene i slabije razvijene regije te sa odnosima među ljudima;
- da učenici uoče položaj BiH u novom političkom okruženju;
- da kod učenika izgradi jasnu predstavu o pojmovima, pretpostavkama i oblicima ekonomskog povezivanja naroda i država u svijetu.

Nastavni program iz predmeta
GEOGRAFIJA
III razred
(2 sata sedmično - 70 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	<ul style="list-style-type: none"> - Uvod- definicija, predmet i zadaća geografije. - Zemlja u kosmosu. - Sunčev sistem. - Geografski omotač. 	9
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Kartografija, vrste karata i projekcije. - Geosfere. - Litosfera. - Atmosfera. 	8
3.	<ul style="list-style-type: none"> - Hidrosfera (podjela, značaj). - Biosfera – živi svijet. 	9
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Demografija – kretanje, migracije, strukture. - Naselja – pojam, podjela i historijski razvoj. 	8
5.	<ul style="list-style-type: none"> - Privreda – faktori razvoja. - Primarni sektor. - Sekundarni sektor. - Tercijarni sektor. - Geografija i geologija. - Ugroženi elementi prirodne sredine i mjere zaštite. 	7
6.	<p>Geografija BiH</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geografski položaj, granice i površina BiH. - Prirodno-geografske odlike – geološka građa BiH. - Oblici reljefa BiH. - Hidrografija BiH. - Klima BiH. 	10
7.	<ul style="list-style-type: none"> - Demografske karakteristike BiH (kretanje, migracije i strukture stanovništva). - Privreda BiH (poljoprivreda i rudarstvo, industrija). 	5
8.	<p>Regionalna geografija</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definicija – podjela, zadaci. 	14

	<ul style="list-style-type: none"> - EU – institucije. - ZND – Zajednica nezavisnih država bivšeg SSSR. - Jugozapadna Azija: <ul style="list-style-type: none"> - geografski položaj, - regionalna podjela i društvene odlike. - Saudijska Arabija i Turska. - Iran i Pakistan. - Jugoistočna Azija: <ul style="list-style-type: none"> - Malezija, - Indonezija. - Afrika – Sjeverna Afrika. - Angloamerika. - Latinska Amerika. - Australija i Okeanija. - Globalizacija privrede. 	
	UKUPNO	70

PROFIL NASTAVNIKA

Nastvu geografije može izvoditi nastavnik koji je završio Prirodno-matematički fakultet na Odsjeku za geografiju.

Geografiju mogu predavati profesori koji su završili i neki drugi nastavnički fakultet gdje je geografija glavni ili ravnopravan predmet u dvopredmetnoj grupi.

UDŽBENICI

- Muriz Spahić i Orhan Zubčević, *Geografija za I razred gimnazije*, Sarajevo 2001.
- Geografija II, “Publishing”, Sarajevo 2003.
- O. Zubčević i S. Nurković, *Geografija za III razred gimnazije*.

IZBORNA NASTAVA

GEOGRAFIJA

III razred

(2 časa sedmično, 70 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Fizička geografija <ul style="list-style-type: none">- Geografija kao nauka, geografija kao kompleksna nauka, multidiscipliniranost geografskih istraživanja.- Suvremeni pogledi na kosmos, evolucija kosmosa.- Geotektonika planete, razvoj zemljine kore, nastanak kontinenata i okeana, zone vulkanskih aktivnosti.- Prirodne nepogode i katastrofe: vulkani i zemljotresi, poplave i suše, razorni olujni vjetrovi.- Upotreba geografskih karata, topografskih karata i planova: topografske karte i planovi šireg i užeg zavičaja (kantona, općina, naselja, dijelova naselja).- Vrijeme i prognoza vremena, savremene metode i sredstva praćenja, prognoza vremena, sinoptičke karte, klimatska kolebanja.- Ekosistem, ekološki pojmovi, antropogeni utjecaj na prirodnu i geografsku sredinu.- Savremeni ekonomsko-geografski problemi i trendovi svijeta.- Savremeni problemi razvoja naselja svijeta.	21
2.	Društveno-ekonomska geografija <ul style="list-style-type: none">- Savremeni ekonomsko-geografski problemi i trendovi svijeta.- Neravnomjernost razvoja u svijetu – razvijene, zemlje u razvoju i nerazvijene zemlje.- Pojam etnologije i etnografije i veza sa geografijom stanovništva.- Demografska eksplozija i njene posljedice, različitost jezika i religija.- Nastanak i razvoj gradova, urbanizacija, pojam, značaj i posljedice u savremenom svijetu.	10
3.	Regionalna geografija svijeta <ul style="list-style-type: none">- Regionalna podjela Evrope.- Srednja Evropa – jezgro Evrope (geografsko i ekonomsko), Njemačka.- Alpska regija – Austrija, Švicarska.- Južna Evropa – Mediteran, turistička metropola svijeta.- Sjeverna Evropa.- Susjedne države – Hrvatska, Srbija.	39

	<ul style="list-style-type: none"> - Regije Azije. - Južna i jugoistočna Azija (Indija, Malezija). - Saudijska Arabija i Turska. - Iran i Pakistan. - Sjeverna Afrika (Egipat, Maroko). - SAD, vodeća svjetska sila. - Srednja Ameika (Meksiko). - Brazil i Argentina. - Okeanski i polarni predjeli. 	
4.	<p>Praktična nastava</p> <p>Neke nastavne jedinice obaviti u prirodi, posjetiti meteorološku stanicu i ostvariti najmanje jednu ekskurziju ili posjetu nekoj obližnjoj turističkoj destinaciji.</p>	
	UKUPNO	70

PREPORUKA

Predvidjeti obilaske nekih značajnijih kulturno-historijskih spomenika, ili značajnijih ekonomskih i turističkih destinacija.

GEOGRAFIJA

IV razred

(2 čas sedmično, 60 sati godišnje)

Red. Broj	Naziv programskih sadržaja	Sati
1.	Geografski prikaz Bosne i Hercegovine <ul style="list-style-type: none">- Historijsko-geografski pregled razvoja geografije i kartografije u BiH.- Historijsko-geografski prikaz teritorijalnog razvoja države BiH, historijat državnosti, razvoj granica, suvremeni problemi granica u BiH.- Dejtonska BiH i perspektive.- Geotektonska regionalizacija BiH.- Geomorfološka regionalizacija BiH.- Klimatska regionalizacija BiH.- Razvoj naseljenosti BiH, stari narodi, migracije, multikulturalnost.- Mreža i sistem naselja u BiH.- Najvažniji prirodni resursi BiH.- Karakteristični geografski detalji BiH: obala, more, neki gradovi, planine, rijeke, jezera, banje...	40
2.	Geografski prikaz Kantona u kojem se Medresa nalazi <ul style="list-style-type: none">- Geografski položaj, veličina i struktura Kantona na kojem se Medresa nalazi.- Fizičko-geografske karakteristike Kantona.- Društveno-geografske karakteristike Kantona.- Geografski detalji Kantona: gradovi, jezera, planine, rijeke, banje, privredni kapaciteti...- Uži zavičaj škole (općina, naselje).	18
	UKUPNO	58

PREPORUKA

Predvidjeti obilaske nekih značajnijih kulturno-historijskih spomenika, ili značajnijih ekonomskih i turističkih destinacija.

NAPOMENA

Pošto se radi o predmetu Geografija smatramo da je nake nastavne jedinice potrebno realizirati u prirodi ukoliko za to postoje objektivni uvjeti.

Također, predlažemo da se posjete značajne privredne, turističke, kulturne ili neke druge značajne destinacije na prostoru Kantona, odnosno Bosne i Hercegovine.

Učenicima treba omogućiti realizaciju nekih programskih sadržaja kroz istraživanja, referate, korištenje interneta, muzejskih eksponata i historijskih spomenika.

Škola bi u skladu sa mogućnostima trebala imati laboratoriju ili kabinet opremljen nastavno-tehničkim sredstvima i pomagalicama radi uspješnije realizacije predviđenih programskih sadržaja.

U obradi predviđenih programskih sadržaja potrebno je koristiti savremenu geografsku terminologiju, a nova objašnjenja i prezentacije osavremeniti najnovijim naučnim i pedagoškim metodama.

U realizaciji NPP, potrebno je koristiti očigledna sredstva, slike i ilustracije iz udžbenika, grafofolije, koje će sami nastavnici napraviti, koje će vizuelno dočarati geografske procese i pojave, kao i upotreba fizičko-geografskih karata: BiH, Evrope, Azije, Afrike, Amerike i svijeta odobrene od Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta. Koristiti multimedijalni atlas.

LITERATURA

1. O. Zubčević i S. Nurković, *Geografija za treći razred gimnazije*
2. Enciklopedijski "Atlas svijeta", izdanje 1999.
3. "CD Atlas" 2000. godine (EN CARTA 2000), ENCYCLOPEDIA BRITANICA 2000
4. Udžbenik za III razred gimnazije, Izdavačka kuća "Meridijani"
5. Časopis "Geografski list".
6. Emisije naučnog programa FTV "NACIONAL GEOGRAPHIC" i "DISCOVERY CHANNEL".
7. Aktuelni podaci, internet.

PROFIL NASTAVNIKA

Nastavu geografije može izvoditi nastavnik koji je završio Prirodno-matematički fakultet na Odsjeku za geografiju.

Geografiju mogu predavati i profesori koji su završili i neki drugi nastavnički fakultet gdje je geografija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi.